

Kommunstyrelsen
Utvecklingsenheten
Mats Gustafsson
mats.gustafsson@ange.se
0690 250 251

Ånge kommuns samrådsyttrande avseende planer för vindkraftspark Marktjärn

Bakgrund

OX2 i samarbete med SCA avser att lämna in en tillståndsansökan enligt miljöbalken för att etablera och driva en gruppstation för vindkraft inom ett område i nordöstra Ånge kommun som benämns Marktjärn. Projektorganisationen begärde den 22 februari 2021 ett förhandsbesked från Ånge kommuns politiska organisation, och den 30 april 2021 lämnades ett svar som tydligt visar att projektet inte skulle tillstyrkas av kommunfullmäktige om frågan hade behandlats vid tiden för förhandsbeskedet (Dnr. KS 21/89).

Ånge kommun kan påverka vindkraftsetableringar i kommunen genom planering av mark- och vattenområdets användning. Ånge kommun har också att föra talan i tillståndsprövningen för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen. Utöver det erbjuder Ånge kommun vindkraftsprojektörer att erhålla ett förhandsbesked enligt ovan. Mer information om förhandsbeskedsprocessen finns att läsa på sidan ange.se/vindkraft under Etablera vindkraft i Ånge kommun i menyn.

Ånge kommuns översiktsplan är från 2004 och det tematiska tillägget om vindkraft togs fram år 2010. Det innebär att någon medborgardialog kring vindkraften inte genomförts sedan dess. Flera av förhållandena har förändrats, bland annat är de utpekade områdena beräknade utifrån en höjd på verken av 150 meter jämfört med projektets plan som anger en total höjd på 290 meter. Planeringsförutsättningarna i det tematiska tillägget anger inga restriktioner kring vindkraftverkens höjd utan där anges att "Så väl högre som lägre vindkraftverk kan förekomma vid vindkraftsetableringar i Ånge kommun."

Projektområdet är lokaliserat cirka 13 kilometer nordöst om Ljungaverk, cirka sex kilometer öster om naturreservatet Jämtgaveln. Som mest planeras för 60 vindkraftverk. Projektområdet är inte utpekad som lämpligt för vindbruk i Ånge kommuns översiktsplan, och utgör inte riksintresse för vindbruk. Dock ligger område 3 Tvåtjärnberget som omfattar ett riksintresse för vindbruk nära, mellan projektområdet och Jämtgaveln i väster.

Yttrande

Vårt yttrande avser Samrådshandling – Vindkraft vid Marktjärn i Ånge kommun, Västernorrlands län daterad 2021-03-19.

Ånge kommun ser positivt på investeringar och etableringar som utvecklar samhället. Fossilfri elproduktion är en viktig del i omställningen till förnybara energikällor och ett led i att nå målet att all elproduktion skall vara förnybar år 2040. Med god tillgång till grön energi ser Ånge kommun möjligheter att bli en attraktiv kommun för större etableringar av annan verksamhet än elproduktion. Ånge kommun har tillstyrkt totalt 206 vindkraftverk varav 56 byggts och tagits i drift och 60 är under byggnation. Ett tillstånd omfattande 12 vindkraftverk har förfallit, och ett minskat antal av de resterande 78 tillståndsgivna vindkraftverken kan börja byggas under 2021. Varför ytterligare 60 vindkraftverk vid Marktjärn inte skulle tillstyrkas av kommunfullmäktige i dagsläget återfinns i bilagorna till det lämnade förhandsbeskedet där respektive politiskt parti motiverar sitt ställningstagande.

Om OX2 i samarbete med SCA ändå väljer att gå vidare med tillståndsansökan vill Ånge kommun inledningsvis understryka vikten av att en utbyggnad sker på ett hållbart sätt – miljömässigt, socialt och ekonomiskt – sett ur både långt och kort perspektiv. Det är vidare viktigt att kommunikation och dialog under hela processen och driftstiden är tydlig och omfattar en bred inkludering av i synnerhet närboende, föreningsliv och näringsliv men också övriga medborgare i Ånge kommun samt kringliggande kommuner som berörs av etableringen.

Ånge kommun ser det som mycket angeläget ur ett hållbarhetsperspektiv att utarbeta metoder och strategier för att öka deltagande och inkludering i vindkraftsutbyggnadens alla faser; i det tidiga skedet, i byggskedet och senare under driftsfasen. Det blir ännu viktigare i det läge vi just nu befinner oss i med spridningen av Covid-19. Ånge kommun ser gärna att OX2 och SCA redan i anslutning till ansökningsprocessen utarbetar en plan för detta i samråd med Ånge kommun, samt att ett sådant arbetssätt anges som villkor i tillståndet. Förslagsvis baseras arbetet på de tidigare erfarenheter från vindkraftsetablering i kommunen samt guiden om Deltagandeprocesser kring vindkraftsprojekt framtagen av Uppsala universitet Campus Gotland och Länsstyrelsen i Gotlands län.

Ånge kommun önskar en redogörelse för hur den lokala ekonomin kommer att stärkas med en eventuell etablering. Med detta avses kvantifierade utfästelser för avsättning till bygdemedel och framtida nya arbetstillfällen inom kommunens gränser. De efterfrågade arbetstillfällena skall avse såväl under uppbyggnadsfasen som efter driftsättning. I den mån underentreprenörer kommer att stå för arbetstillfällena, skall tydligt uppges i vilken mån dessa upphandlas lokalt och i vilken mån kompetens kommer att behöva tas in (i) från övriga Sverige och (ii) länder utanför Sverige.

Utöver de allmänna synpunkterna önskar Ånge kommun att följande sex områden – visualisering av påverkan på landskapsbilden, rivningsarbeten, ljud och ljus, naturvärden, friluftsliv och LIS-områden – utvecklas i den fortsatta processen. Detta då dessa områden är väsentliga delar för Ånge kommuns beslut om tillstyrkan eller avstyrkan.

Visualisering av påverkan på landskapsbilden

Hur landskapsbilden påverkas av vindkraftsparken är av stor betydelse för fast- och fritidsboende samt för besöksnäring och det rörliga friluftslivet. Mot bakgrund av det önskar Ånge kommun

- att ytterligare visualiseringar införs i handlingarna utifrån Ånge kommuns och allmänhetens önskemål,
- att de visualiseringar som utförs är kumulativa och omfattar alla vid tidpunkten tillståndsgivna parker
- att landskapsbilderna utförs så att de visar 360 graders perspektiv samt
- att visualiseringar visas även i mörker så att hinderbelysningens påverkan görs tydlig.

Visualiseringarna kan med fördel bestå av en variation av drönarbilder, fast- och rörlig bild. Val av metod bör ske med utgångspunkt i att visualisera vindkraftsutbyggnaden vid Marktjärn och andra kringliggande tillståndsgivna vindkraftsprojekt. Där skog skymmer sikten bör därför drönare användas.

Ånge kommun önskar ytterligare visualiseringar från samtliga av de föreslagna fotopunkterna för fotomontage som visades under samrådet samt att fotomontagen utförs enligt beskrivningen ovan. Utsiktspunkterna Flataklocken och Rankleven bör läggas till de föreslagna fotopunkterna, samt vyer från valda sjötor som synbarhetsanalysen visar att vindkraftverk från Marktjärn (och andra tillståndsgivna parker) kommer synas mest ifrån.

Ånge kommun önskar särskild dialog kring föreslagna fotopunkter samt val av metod och presentationsform av visualiseringarna.

Rivningsarbeten

Ånge kommun önskar en mer utförlig beskrivning av till vilken nivå området kommer att återställas oberoende av metodval. Det vill säga en beskrivning av hur stor påverkan av mark och miljö parken kommer att ha efter avveckling. ...

Ljud och ljus

Verksamhetens påverkan på omgivningen genom buller är en central och viktig fråga. Då forskningen visar på en signifikant högre andel upplevda störningar redan vid en ljudnivå motsvarande 30 dB(A) är det av vikt att utbredningen av ljud omfattar beräkningar från den nivå (eller lägre).

Beskrivning av funktion och påverkan av hinderljus samt kumulativa effekter av ljud och ljus från befintliga och planerade vindkraftsparker i området behöver beskrivas och analyseras.

Naturvärden

Särskild vikt bör läggas vid att beskriva hur hänsyn kommer att tas till närliggande naturreservat samt de naturvärden som finns i och kring projektområdet, samt hur dessa

kommer att påverkas av vindkraftsetableringen. Även hur sjöar och vattendrag inom och utanför projektområdet kommer att påverkas av vindkraftsetableringen behöver beskrivas samt hur man säkerställer att inte störa vattenlevande arter eller påverka fisket.

Friluftsliv

Området används i dag av många till rekreation, motion och friluftsliv. Särskild vikt bör därför läggas vid att beskriva hur dessa möjligheter inom och utanför projektområdet kommer att påverkas samt hur buller och synbarhet kommer påverka upplevelsen. Viktiga faktorer som behöver belysas är hur parkens tillgänglighet under byggfas respektive drift görs bekant och tydlig för allmänheten. På vilket sätt besökare informeras om hur man vistas i parken på ett säkert sätt vid olika tider på året samt vad som gäller för tillgänglighet och vistelse i parken bör anges i tillståndet utifrån perspektivet att tillgängligheten ska öka i och med en vindkraftsetablering.

Ånge kommun anser att det är viktigt att i möjligaste mån planera placeringen av vindkraftverken i samråd med aktiva fritidsföreningar såsom skoterklubbar, jaktlag och fiskevårdsföreningar, samt att man därtill är lyhörd för önskemål kring placering av verken från de närboende och andra personer som vistas i markerna i dag.

LIS-områden

Nära projektområdet finns LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Särskild vikt bör läggas vid att beskriva hur dessa områden kommer och kan komma att påverkas av vindkraftsetableringen med tonvikt på hur förutsättningarna för landsbygdsutveckling förändras.